

BONNA PAU

PREKS
CORONA

Núm. 436 Any XXXVII

MONTUÏRI

JUNY 1989

L'any 1814 s'acordà treure el cementeri del nucli urbà

Tots hem sentit a dir que antigament els cadàvers eren enterrats o a l'església (1) o a la petita explanada que hi ha entre aquesta i Ca S'Escolà. Realment així va esser fins a l'any 1814 (2). Una llei de les Corts de Cadis obligà —per raons sanitàries— als ajuntaments a treure els cementeris del nucli urbà.

L'Ajuntament de Montuïri en sessió plenària del dia 7 de gener de 1814 acordà la ubicació d'un cementeri provisional al Puig de Sant Miquel (3).

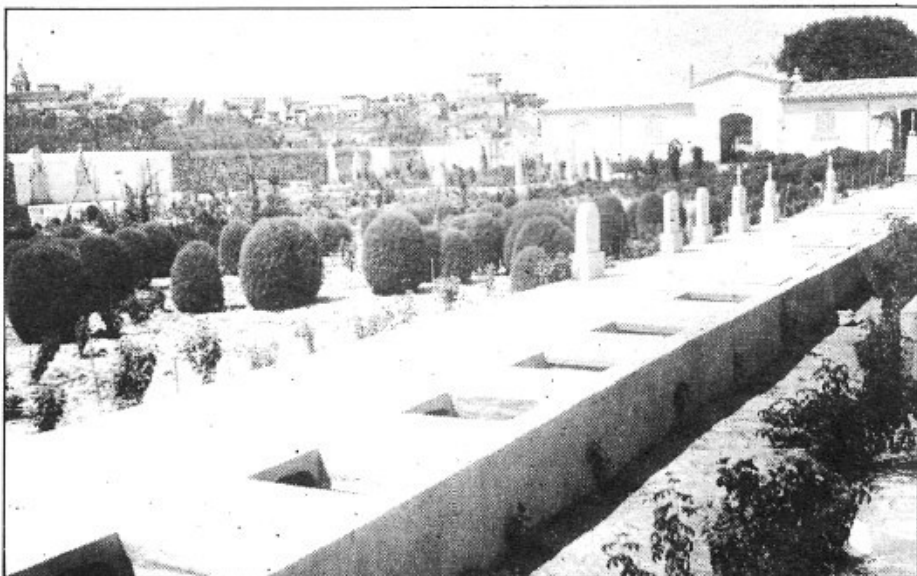
"En el día de hoy nos hallamos al haber de construir un cementerio para que todo cadáver sea allí sepultado sin excepción de persona, y habiendo señalado el Ayuntamiento construirlo en el Monte de San Miquel, propio de nuestra villa, y considerando que en el día se halla la villa sin fondos para construir dicho cementerio se ha pensado ir por turnos (la gent del poble a treballar), a saber, los que tienen carro, en carro; los de animales así en burros y los que no tienen bestias y los jornaleros, asimismo irán por turno un jornal y todos los maestros de cualquier oficio que sea también irán a trabajar por turno de jornal".

Com hem dit, aquesta va esser una llei de les Corts lliberals de Cadis, el retorn del rei Ferran VII i la reposició del règim absolutista elimina o deixà en banda aquesta i altres lleis anteriors.

L'any 1820 el coronel Riego donà un cop d'Estat a Cabezas de San Juan (Sevilla, 1 de gener de 1820) i es reataurà la monarquia constitucional.

De sobte, allò que restava aturat des de 1814 es torna a posar en marxa pels governs constitucionals i els ajuntaments. El 19 de juny del mateix any, l'Ajuntament acordà:

"... que respecto que tenia que contestar a un oficio de la Junta Superior

L'edificació de l'actual cementeri i construcció de noves tombes fou lenta. (Foto de 1935)

de Sanidad se hacia preciso que este Ayuntamiento haga señalamiento de puesto para cementerio provisional y permanente fuera de la población, según el reglamento de extracción de cementerios i oída esta propuesta por el mismo Ayuntamiento resolvieron que para el cementerio provisional elegían el monte de San Miguel, el que ya queda elegido para "lazareto" (4) y para permanente al terreno llamado el Velar de la Torre, propio de don Ramón Villalonga".

Nó es degueren entendre amb don Ramon Villalonga, ja que a la sessió plenària del dia 18 de juliol del mateix any no es parlava del Velar de sa Torre, veiem-ho:

"Compareció el regidor don Pedro José Pcoví, el que expuso que este Ayuntamiento habia elegido porción de la finca suya llamada "Na Campana" (5) de extensión de medio cuartón para cementerio permanente y que aún no le habían pagado su valor ni se habia formalizado el traspaso por lo que la propiedad era suya y no debían trabajar en ella hasta que no hubieran firmado dicho documento y pagado..."

L'Ajuntament s'obliga a pagar cent lliures —preu acordat— un mes més tard.

Actes posteriors són contradictòries amb l'ús d'aquest nou cementeri. El 26 de novembre del mateix any, la Junta Superior de Sanitat obliga a que:

"... cesen en adelante de hacerse los enterramientos en el provisional, y en

vista de lo cual se propuso por el regidor decano que la llave del cementerio provisional se quede depositada en el arca de cinco llaves de este archivo y que la llave del permanente se quede en poder del secretario y que este tome relación del sujeto que se muriese continuando el nombre del mismo, de sus padres, la enfermedad de que haya muerto..."

I el 9 de febrer de 1821 pareix esser que encara s'utilitza el del Puig:

"Respecto de que el presidente propuso que el cementerio del monte San Miguel aún no queda concluido por faltarle una porción de pared y que podían subir y entrar en él algunos perros, se acordó que el obrero de aquel monte dentro del término de tres dias concluya aquella pared".

Fins ací la informació que ens donen els llibres d'actes damunt els llocs d'enterrament a la primera meitat del segle XIX.

Guillem Mas Miralles

PORTADA

EL CARRER D'ABAIX

Un dels més antics del poble; no té una fesomia particular, però se'l distingeix dels altres.

1) Al ple de l'Ajuntament de 24 de juny de 1820 es parla del "cementerio que hay junto a la iglesia construido tiempo hace".

2) Fa alguns anys, en el temps del progrés i "lo" modern, es canvià el trespol de l'església i destrossaren moltes tombes sense respectar les troballes que es poguessin fer. Un altre cas de destrucció del nostre patrimoni.

3) Sabem per altres fonts que, com a cementeri, el del Puig funcionà molt poc temps.

4) "Lazareto" era el lloc allà on es reclinaven els leprosos.

5) És el lloc on està emplaçat l'actual cementeri.

ELS CURSOS DE FLABIOL

Un fet que altre temps hagués paregut molt singular, ara sembla normal. Ens referim als cursos de flabiol que fa poc temps s'han iniciat al nostre poble. No es té notícia que mai n'hi hagués hagut cap amb la serietat que sembla tindrà aquest que acaba de començar. Vénen dos professors a ensenyar-ne un pic per setmana als locals de la casa de la vila.

D'aquest fènomen n'han mostrat la seva satisfacció moltes persones, però, sobretot, els mateixos alumnes quan deien que "és una iniciativa cultural bastant bona, una oportunitat per aprendre a tocar el flabiol". La majoria dels qui han començat ho fan per aprendre música i cultura popular, alguns ja saben tocar les castanyetes o la ximbomba i ara tendran oportunitat d'aprendre aquest altre instrument mallorquí. Això serà motiu per impregnar-se millor d'aquesta altra branca del nostre folklore, ric en tradicions.

Encara que alguns confien tocar dins poc temps, convé que es facin la idea d'haver de seguir aprenint-ne alguns cursos, si és que volen sonar bé. Potser que en un futur Sant Bartomeu ja en sabran com pertoca i aleshores podran acompanyar els cossiers, però no el proper.

Un dels professors manifestava que la primera cosa necessària per aprendre'n bé és la de tenir-ne vertaderes ganes. "Si, per exemple, en lloc d'estar amb un xigarro amb la mà, s'hi té el flabiol, provant postures, fent exercicis de dits, i no es perden les ganes... se n'aprendrà. A ca seva —continuava dient— hauran de practicar-ho bastant i així, a lo millor, per Sant Bartomeu ja podran tocar qualque joteta".

Un bon grapat de nins i allotes i persones majors —l'edat oscil·la entre els 10 i el 40 anys i pico— aprenen a tocar el flabiol. Una nova generació per a un temps nou podrà oferir al nostre poble cançons i tonades velles i noves i tal vegada tornarem a gaudir d'aquelles melodies que ja els nostres avantpassats espargien pels carrers de la vila.

Onofre Arbona

EL MEU MIRALL

Hi ha una acció que solem realitzar cada dia, cada dematí abans de sortir de ca nostra i anar a la feina, a l'escola, a comprar o a passejar. ¿Quina és aquesta acció? Es ben senzilla: la de mirar-nos al mirall. N'hi ha qui s'hi passen una bona estona, altres que només ho fan de rampellada; qualcú només per fer els retocs, però tots ens hi solem mirar.

Idò la vida és com un mirall: somreis, ell també somriu; estau enfadats, ell també s'enfada. Feis-ne la prova quan volgueu. Vos serà tornat un somriure per un somriure, una mala cara per una mala cara. El mirall sempre ens dona la cara que nosaltres li oferim.

Passa igual davant la vida: és un poc com nosaltres la feim. Si prenim els imprevists amb un somriure, respondrà amb un somriure; si ens plantam amb el rostre frunzit, farà cara s'assassí. No ens ho acabam de creure, però és així. Els altres ens ofereixen la cara que nosaltres els oferim. La simpatia o l'antipatia que manifestam envers els altres, sovint correspon a la mateixa actitud que els altres tenen cap a nosaltres: sol ser una cosa correlativa. És el mirall de la vida. Difícilment, si tractam de

forma amable i educada una persona, aquesta ens contestarà cridant i amb mals modals. Si nosaltres som comprensius, lo més segur és que els altres siguin tolerants amb nosaltres. Ja sabem que hi ha excepcions, però aquesta sol esser la regla general.

¿Amb quina cara t'has vist avui al mirall? ¿Amb cara de vinagre? Doncs amb cara envinagrada veuràs els altres. Si, al contrari, t'has vist amb un rostre somrient, és ben segur que almanco qualcú et somriurà. Feis la prova i ja em contareu l'experiència.

Andreu Genovart

ELS EXÀMENS DELS PARES

Ja s'acosta la fi del curs escolar; pròximament els estudiants s'hauran de sotmetre a uns exàmens per a comprovar el grau d'aprenentatge. Però, per altra part, no estaria malament que aquests dies es considerassin també com una prova per als pares.

Seria aconsellable que es fes, per part d'aquests, un repàs per veure com han seguit els estudis dels seus fills durant el curs que s'acaba i com s'han interessat per ells. Segur que també n'hi hauria que suspendrien; serien aquells que no els han dedicat l'atenció deguda, tant en el desenvolupament del que s'havia d'aprendre,

com en els esbargiments, que també s'han de controlar. Seria lamentable comprovar la negligència, la manca de preocupació d'aquells pares que s'han desentès de la formació intel·lectual, moral o cívica dels sers que posaren en el món.

Quan arribin els exàmens o avaluacions dels propers dies, potser l'atenció d'alguns sia la de "salvar el curs" o sols comprovar l'èxit o fracàs; seran els que intentaran suplir l'interès amb algunes promeses: bicicleta, moto, viatge d'estudis, platja...

Convé tenir present que els pares no poden declinar mai la seva responsabilitat d'educadors. La

(Continua a la pàgina següent)

Margalida Bauzà Miralles, "Pera"

Comare i A.T.S. titular de Montuïri a qui li agrada la feina

Margalida Bauzà Miralles, "Pera", és, des de fa bastants d'anys, la comare de Montuïri. Una dona senzilla, simpàtica, casada amb En Joan Jaume, amb dos fills ja majors.

—¿Quants d'anys fa que exerciu?

—Fa trenta anys que vaig acabar d'estudiar i he fet de comare des de llavors fins ara. Només vaig deixar quan els nins eren petits.

—¿Què vàreu haver d'estudiar?

—Vaig estudiar el batxilletat elemental, que eren 4 anys, i una revàlida; i per esser comare, 3 anys, i vaig haver de superar dos exàmens.

—¿On realitzàreu els estudis?

—A Valladolid, perquè a Mallorca no hi havia res.

—I ara, ¿quins estudis exigeixen per esser comare?

—Han d'estudiar el B.U.P., el C.O.U. i han de passar la selectivitat. Després, tres anys per esser A.T.S. i dos més per a poder ser comare.

—¿Per què us decidíreu a ser comare?

—A ca nostra m'animaren i llavors, com que també tenia una amiga que hi

estudiava, em va animar, i així va ser com vaig començar.

—¿Sabeu de qualcú, a Montuïri, que hi estudià?

—No, no en sé cap; i s'ha de dir que és una professió on hi ha molta feina per fer.

—¿Només heu fet feina a Montuïri?

—No; vaig tenir el titular de Lloret i després assistia a parts a Ciutat, a Mon-

tuïri, a Lloret i a tots els pobles dels voltants de Montuïri.

—¿Quina feina és, en concret, la vostra, ara?

—Vaig fer unes oposicions per a practicant titular i ara és el que faig a Montuïri.

—¿I en què consisteix?

—En posar injeccions, a més de fer tota la feina de practicant de la part sanitària.

—¿Us agrada la feina?

—Sí, molt; sempre m'ha agradat.

—¿Recordau qualche anecdota curiosa?

—En el principi que era comare, una dona va tenir una hemorràgia i el seu home vengué tan aviat amb la bicicleta, que en lloc de qualcar la menava a peu.

—¿Quants d'anys té ara el primer part que assistíreu?

—N'ha de tenir 29 ò 30.

—¿N'heu assistit algun d'important?

—No; tots els al.lots que he assistit són els de Montuïri i altres llocs, i a tots els consider igual d'importants.

—¿Des de quan una dona embarassada s'ha de posar en contacte amb la comare?

—Des de la primera falta de menstruació.

—¿Quin és el procés?

—El procés és el següent: el metge l'envia al ginecòleg que ens toca, i entre el ginecòleg i nosaltres li prestam totes les necessitats.

—¿Quin consell, en concret, donàreu a una dona embarassada?

—Que deixi de fumar tot d'una que ho sàpiga.

—¿Voldríeu afegir qualche cosa més?

—Sí; que les parelles han de tenir els fills quan els vulguin i els faci il.lusió.

Maria Antònia
Maria Cerda

Els exàmens dels pares

(Ve de la pàgina anterior)

paternitat responsable, preferentment ha d'anar orientada cap al nombre de fills que poden educar els progenitors.

Es de gran importància, per altra part, que els pares eduquin el sentit de responsabilitat dels seus fills; i això es farà, sobretot, animant-los a complir els seus deures com pertoca, i el principal d'ells és l'estudi, la pròpia formació. Tothom sap que quan el fill estudia i rendeix, el que fa és complir amb la seva pròpia obligació, i que per això no calen premis; és més, se l'ha d'ajudar a trobar la satisfacció del deure complert, sense motivacions secundàries, generalment egoistes.

S'ha de considerar des d'un altre angle que l'educació no ha de tenir mai un sentit negatiu: no es tracta d'estudiar, fer els treballs de l'escola, complir les obligacions amb la finalitat d'evitar els càstigs o de no ser un desgraciat; s'ha d'encoratjar els fills, sobretot amb la mirada posada en el futur, en l'avenir de cadascun: s'ha d'estimular la responsabilitat fent-los veure que l'obligació d'ara és formar-se, preparar-se per al dia de demà.

Aquestes són algunes de les reflexions que s'haurien de fer els pares en aquest temps de proves.

Onofre Arbona

S'HA DIT QUE...

... entre ets alumnes des curs de flabiol hi ha gent eminent, com es Rector Pere, En Pere Sampol, En Guillem Ferrer, En Guillem Nicolau (n'hi ha més d'eminentes, però no els anomenam a tots). Bé idò, un d'aquests eminents amb nom i llinatges, deia això: "dença que toc es flabiol tenc es dits beneits". Tanta sort que només són es dits!

—oOo—

... quan En Pere Sampol toca es flabiol a ca seva per entrenar-se, es seus al.lots per a no sentir-lo se'n van abaix, a cas padrins.

—oOo—

... si s'Ajuntament de Montuiri s'ha de jutjar per sa taula des despatx des batle, tenim un Ajuntament de categoria. . que va vent en popa!

—oOo—

... es capellans no se conformen amb presidir Misses i processons; fins i tot un d'ells ara ha d'esser es president d'una taula electoral, dia 15 de juny. Se veu que el Bon Jesús està de la seva part!

—oOo—

... En Joan "Dimoni" cercant "es servicis" en es restaurant "Barlovento" des Port d'Alcúdia, sentí com el xitaven i tornà enrera, però no va veure ningú. Per segona vegada el tornaren cridar i quan l'home es va girar va veure que es qui l'escometia era un lloro que estava suallà, dins una gàbia. Ja vos podeu imaginar sa seva reacció!

**FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS
ACTES CULTURALS**

18 Juny 1989

Diumenge: A les 21'30 h., a la Plaça Major: Actuació del grup S'ESTOL DES GERRICO

23 Juny 1989

Divendres. A les 21'30 h., al Local Jove Audio-visuales. Tema: SAFARI A AFRICA, per Antoni Ramón.

30 Juny 1989

Divendres: Amb motiu de la festa de fi de curs, a les Escoles actuarà el GRUP CUCORBA, a les 20'30 h.

La Plaça Major apareix així, buida, els dies feiners. Però els dissabtes i diumenges és el lloc adequat per trobar-s'hi tant els qui romanen a la vila com els qui hi vénen els fins de setmana

—oOo—

... dia 1 de juliol, l'invencible Amador Bauzà caurà dins es llaços del sant matrimoni i dins es braços de Na "Margarita". Encara no s'ha confirmat si Ràdio Murta, com a deferència amb so seu ex-director, retransmetrà, en directe, la cerimònia.

—oOo—

... de relacions se'n parla més. Es considera que s'hauria de fer pagar un impost an es "lluritans" perquè, si ses coses no canvien, se'n poden dur una de ses joies més preuades de la vila: En Biel "Xocolater".

—oOo—

... als quintos del 43 els manca veterania. Soparen molt bé i fins i tot gosaren acostar-se an es Fogueró d'Alcúdia es dia de sa inauguració; però no foren capaços de trobar un lloc adequat per a ells, per acabar sa bauxa.

—oOo—

... es mateixos quintos regalaren a En Tomeu "Sao", elegit nou jutge de pau, una espècie de maça —com un aprimador, però en gros— per "posar ordre". Serà qüestió de fer bonda!

—oOo—

... En Rafel Socias va batiar es V aniversari de sa Tercera Edat com a "noces de llautó o de fusta". Però ell, optimista, digué que confiava arribar a ses noces d'argent, an es 25è. aniversari. I qualcú, en veu baixa, respongué: Encara mos ne falten vint! No ho sé si ho veurem noltros!

—oOo—

... s'abandonament des cinc regidors de s'oposició durant es ple de maig va causar una decepció a sa mitja dotzena d'espectadors que esperaven lluita. A partir d'aquell moment s'acabà s'expectació.

EN XERRIM

**PRESENTACIÓ DELS CANDIDATS
EUROPEUS DEL P.S.O.E.**

Convidats per la Federació Socialista Balear del P.S.O.E. assistirem a Sineu el passat 27 de maig a la presentació a la Premsa Forana dels dos candidats d'aquest partit a les eleccions europees: Josep Moll Marquès i Maria Terrades Peller.

Exposaren la tasca que duu a terme l'esmentat Parlament i en particular les línies d'actuació del P.S.O.E. en el si d'aquesta institució.

La persona de més edat de Montuïri té 95 anys

Margalida Mayol Garau, "Rostida"

Relata diversos aspectes de la vida a Montuïri a principis de segle

Hem volgut fer una entrevista a la persona de més edat de Montuïri. En aquest cas, madò Margalida Mayol Garau, "Rostida".

Malgrat els 95 anys, encara conserva llúides les seves facultats mentals. A ca seva eren tres germanes i dos germans, però d'ells sols resta viva ella i una germana —madò "Baca"—. Li em demanat que ens parlàs, sobretot, de la vida a Montuïri durant els primers anys d'aquest segle —el XX— que ja està per acabar.

—Del vostre matrimoni, ¿què recordeu?

—El meu home era xófer, dels primers que hi va haver a Montuïri. Per això a mi em deien "Margalida Xofera", encara que tothom em coneix per "sa mare des Cardells". Vàrem tenir un fill i una filla. La filla és la major.

—I de més enrera, d'abans del vostre matrimoni, de la vostra infància, ¿què ens podeu contar?

—De petita jo tenia molta juguera, jugava amb les al·lotes de ca "Sa Roqueta" i de ca na "Clara". Teníem una casa en el poble i una caseta a "Ses Rotes". Estàvem a "Sa Rota" des de quan bàrem fins passat figures. Tenia molta ballera, tocava "ses castenyetes". feiem balls de sequer, i altres.

—¿Ja hi havia escola?

—Anàvem a Ca Ses Monges, hi havia una monja que li deien Plàcida i una altra, Catalina.

—¿Fins quan anaven a escola?

—Fins als 14 anys, a l'estiu i a l'hivern. Vaig fer la comunió als 10 anys i apreníem les oracions a ca Na Joana Aina "Donades".

—¿Quins estudis teniu?

—Les lletres primeres.

—¿Quina va ser la primera feina?

—Fora vila.

—¿Que guanyàveu?

—Guanyàvem dos reals cada dia. Feia feina a Montuïri, anàvem a ca "Ses Aloies", la meua mare, la meua tia i jo. Em tenien enmig d'elles dues perquè no confiaven que jo pogués seguir amb les altres.

—¿Què ens podeu dir del festejar? ¿Quan se solia festejar? ¿Amb quina freqüència us vèieu?

—Vaig començar a festejar al 16 anys. Ens vèiem dos vespres per setmana. Aleshores encara no hi havia electricitat. Els meus pares no em deixaven sortir els vespres. Els horabaixes anàvem a fer una volta de prest. Els dissabtes, a l'estiu, es feia un ball a ca "Es Confiter". Hi anava amb na Catalina "Carro", na Joana "de Mianes", n'Aina des "Puig Moltó". Encara no hi havia cinema.

—¿Què ens podeu dir del primer cotxe que véreu?

—El primer cotxe el vaig veure a Bons Aires. Allà n'hi havia molts; no em va fer por, em va agradar.

—¿I el tren?

—Vaig anar a Bons Aires amb el meu pare. Després va venir la meua mare, i vaig conèixer el meu home allà. Ell era de Lluçmajor. Després d'un any ens vàrem casar. Jo ja havia tornat abans aquí i després ell va venir. Estàrem a Palma a un gabinet del metge Vanrell. Ja aplicava raigs X. Després el meu home va fer de xófer amb un camió. El primer el vaig veure després d'haver vengut: l'any 14.

—Del primer avió, ¿què recordeu?

—Vàrem anar a Bons Aires amb un vapor i necessitàrem 16 dies. Jo ja festejava i el meu home volia aprendre a pilotar avions; però jo no ho vaig voler perquè em feia por.

—¿Què fèieu durant les vetlades d'hivern?

—Hi havia dones, les majors, que fila-

ven 7, 8 ò 10 hores. Les fadrines fèiem calces. Teníem dos quinqués penjats a les parets. Les més velles se servien de les debanadores per debanar el fil del que n'havien fet troques. Del que filaven feien el cànyom, una planta que era bona per fer la roba. El posaven dins pous per amarrar-lo. L'aixugaven amb unes trençadores, el trençaven per amarrar-lo i poder fer el bri. Després feien llençols de drap i camises. Feien feixos d'aquesta planta i la bayaven, aixugaven i la debanaven. Ho filaven amb filadores, l'enrodillaven en el fus i es feia la filada. Després es feia la roba. A l'estiu penjaven un llum a un parral o a l'era i després d'haver sopat fèiem un ball, el temps de segar i de figures.

—¿Quin temps fa que hi ha electricitat a Montuïri?

—Poc temps abans del 14; es servien de llums d'oli i de petroli.

—¿Quina diferència veis que hi ha d'aquells temps a ara respecte al menjar?

—Nosaltres menjàvem bé; el meu pare era caçador, caçava gorrions pels pous i les figueres, i conills i caragols...

—¿I del vestir, ¿què me'n direu?

—Quan vaig combregar duia una falda i un gipó amb una botonada i una manta amb vel. Vestíem de pagès i pagesa. Compràvem la roba a ca sa mestressa "Francina", a ca mestre Joan "Aloi": estaven una davant l'altra; i en "Es Pujol": tots eren família. Venien roba i menjar. L'any 1902, aproximadament la posaren: encara no hi havia corrent.

—¿Han canviat molt, les festes?

—Per Sant Bartomeu fèiem un ball a plaça, devora la rectoria; ballàvem amb la música i les castanyetes. Ja hi havia cossiers (sempre els he vists) i el dimoni. Els cossiers, el dissabte de Sant Bartomeu feien una volta pel poble, i per la festa tornaven ballar, i es feia un ball el vespre. Eren només dos dies de festa. Damunt els graons feien foguerons i festers.

—¿Quines diversions hi havia els diumenges?

Margalida Mayol Garau, "Rostida", la persona de més edat de Montuïri Malgrat la seva edat té un enteniment molt clar

—Els diumenges, el capvespre, feien un sermó a l'església, després anàvem a passejar per l'estació, donàvem una volta cap als creuers i... a la vila en tocar les avemaries, que era quan el sol es ponía. Havíem d'anar cap a casa i allà passàvem el rosari.

—¿Quina festa fèieu per les matances?

—Quan fèiem matances llogàvem una guitarra, un violí i castenyetes, i fèiem balls particulars.

—¿Com es feia el vi?

—El fèiem nosaltres, vermàvem i dins portadores el dúiem al cup i allà dos homes el trepitjaven; per no llenegar tenien una corda i una baula per aguantar-se. La peladina quedava damunt. Agafaven els baleigs del raïm, la peladina i la rapa i el premsàvem amb una premsa: es deia vi premsat; l'altre era el moscatell. Només en feien a les cases que tenien molta vinya.

—¿Com s'arreglaven per fer el pa?

—Anàvem a la farinera a comprar farina, però abans hi havia molins: eren de vent. Hi havia un home que anava a cercar sacs de blat pel poble. Hi havia cases amb un forn públic; el forner es passejava devers les 4 del matí i els deia: "Escalfau l'aigua". I quan havien pastat, el forner se'n duia les posts del pa i els coïa. Eren 10 ò 12 pasterades i després les repartia.

—¿Us ajudàveu tots?

—Erem com a germans, tots els veïnats.

—¿Com rentàveu?

—Dins ribells i cubells. Hi havia gent que rentava al torrent. Plovia molt; però la gent que no tenia pou a ca seva, rentava al torrent. Dins el cossis feiem bugada. Primer estopejàvem la roba i després la bollíem dins la caldera; empràvem un carabassot. Després un parell d'homes canviaven l'aigua i ho tornàvem a fer una altra vegada. Així rentàvem els faldons i els llençols. La cendra i l'aigua calenta servia per a fer el lleixiu. El sabó negre era d'oli d'oliva de les porgueres que compràvem. Durant la guerra el fèiem de saïm.

—¿De quin material eren les teles?

—Fèiem drap, per a les camises de dona i d'home.

Quan les fadrines filaven, quan no hi havia electricitat, les festes i diversions, quan no hi havia bancs, les festes de matances, com es feia el vi i el pa, com es rentava, les feines del camp, la sanitat... i altres coses.

—¿Quin calçat dúieu?

—Espardenyes d'espart, però ja hi havia sabates, que es feien de pell, i espardenyes catalanes. Els vestits eren de drap, d'indiana i de cotó.

—¿Quin temps preferiu més?

—En aquell temps vivíem molt natural, no és com ara que mengem molts de "xupaxups".

—¿Hi havia premsa?

—No me'n record molt bé, però sé que hi havia "El Parenòstic". Sabíem les notícies per carta. La primera guerra de la que vaig tenir notícies fou la de Cuba; hi varen anar molts d'homes de Montuïri.

—¿Com escrivien?

—Amb llapis o amb el que fos. El meu padrí tenia un llibre de forro de pell de conill. Ja estava escrit amb lletra d'impremta.

—¿Com es divertien els homes?

—Anaven al cafè i jugaven a cartes. Només hi havia tres cafès.

—¿Venien peix?

—Sí. El peix el duïen amb un carro, amb covos. Es posaven a plaça i a Can Joan Comelles. Cridaven amb el corn. A plaça hi havia un lloc tapat amb una porxada de giny.

—¿Hi havia mercat?

—Sí. Venia gent de fora, els dissabtes i els diumenges.

—¿Com esquitxaven els arbres?

—No els esquitxaven. Feien formiguers per esterelitzar la terra. Tenien al.lots i al.lotes de 10 ò 12 anys per donar senalles de terra als homes que componien els formiguers. Jo també hi vaig anar.

—¿Hi havia sínies?

—Sí, de cadufos.

—¿Quines eren les hores de menjar?

—Ens aixecàvem a les 4 i berenàvem a les 8. Dinàvem devers les 12. L'hora baixa berenàvem i el vespre, sopàvem.

Jove mallorquina de principis de segle

—¿Com dúien l'aigua?

—Anàvem a cercar aigua als pous. La se'n duïen amb una gerra, aguantant-la damunt el cap, i no les queïen.

—¿Hi havia cap dia de festa?

—Sí, els diumenges i les festes.

—¿Què fèieu amb els doblers que guanyàveu?

—Ho donàvem tot a ca nostra. En tota la setmana podíem guanyar 3 ptes.

—¿Hi havia bancs?

—Mestre Joan Aloi venia robes i comprava ametles i la gent li donava a guardar els doblers i ell els tornava sense interès.

—¿Què ens podeu dir de la sanitat?

—Hi havia un metge anomenat "Freret" que normalment visitava a ca seva. Bevíem molt d'oli de "ricino". Ja hi havia una farmàcia. Si estàvem molt malalts anàvem a Ciutat. Hi havia comares, però eren dones.

Aquí donàrem per acabada aquesta xerrada amb la dona més vella del poble. Però encara li volguérem dir:

—Madò Margalida: Que pogueu viure molts d'anys amb salut i amb el cap tan clar com ara!

Maria Antònia
Maria Cerdà

L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'acta de la sessió plenària ordinària del 26 de Maig de 1989

INFORMES I COMUNICACIONS D'ALCALDIA

El batle va informar i donà compte dels següents assumptes:

- Un estudi socio-econòmic de la comarca del Pla (a la qual s'inclou Montuïri) i del qual, en dates posteriors s'enviarà un fullet informatiu.

- La Mancomunitat del Pla ha de contractar un auxiliar administratiu.

- Es farà un ple extraordinari durant el mes de juny per a debatre, entre altres, la problemàtica urbanística del municipi.

- Les gestions fetes amb el Col·legi d'Arquitectes sobre el concurs d'idees per a redactar el projecte d'Es Molinar. Quan l'Ajuntament disposi d'ell es farà un ple extraordinari per decidir el que sia més adient.

- Pel 17 de juny, a Sineu, està convocat un ple per a la constitució de la federació de municipis.

- Segons les propostes d'acord sobre policia rural, a Montuïri li tocarà tenir una altre policia municipal.

CONCERTS AMB INSERSO

(Abans del començament d'aquest punt, abandonen la sala els cinc regidors de l'oposició -PSOE i PSM- per no haver-se inclòs en l'ordre del dia el tema de la problemàtica urbanística. Abans Gabriel Miralles havia demanat la paraula i el president li digué que podria exposar el seu punt quan li tocàs).

- S'aprovà acceptar els concerts amb INSERSO referents a:

Assistència domiciliària per un valor de 1.500.000 de pessetes.

Menjador i cuina per a la 3a. Edat per un valor de 600.000 pessetes.

OFERTA PÚBLICA DE COL·LOCACIÓ

S'aprovaren les ofertes públiques de col·locació i les bases per a cobrir la plaça vacant de peó especialista pel règim laboral.

PLAÇA D'OPERARI

S'aprovà la convocatòria del concurs i les bases per a cobrir una plaça d'operari. S'esmenten les proves que s'hauran de fer i els punts que s'atorgaran per a cada una i per a les titulacions que s'aportin.

PLA DE MILLORAMENT DE FAÇANES

Se consignaren 500.000 pessetes per a la restauració i rehabilitació de les façanes que se subvencionaran.

S'obrí el plaç de sol·licituds. La Comissió del Patrimoni acordarà quina serà la zona del poble que s'arreglarà.

NOMENAMENT DE JUTGE DE PAU I SUBSTITUT

Es va donar compte del nomenament efectuat per l'Audiència Provincial a favor de Bartomeu Mas Arbona, Jutge de Pau i Joan Bauzà Verger, Jutge de pau substitut.

HOMENATGE AL JUTGE CESSANT

S'acordà organitzar un homenatge de despedida i d'agraïment al Jutge cessant, Bartomeu Ramonell Aloy pels seus 25 anys d'exercici ininterromput en el càrrec.

PRECS I PREGUNTES

(No se'n va presentar cap).

BIBLIOTECA MUNICIPAL

Llibres rebuts durant el mes de maig

Janer Manila, G:	POEMARI DELS DIES I LES LLUNES	Cort, 1989
Janer, Maria de la Pau:	ELS ULLS D'AHIR	Ed. 3 i 4, 1988
Belaire, T:	CRIMS RELATIUS	Ed. 3 i 4, 1988
Santandreu, J.:	EL DENARI DEL PROFETA	Moll, 1988
Blumenberg, B.:	SEDUCCIÓ	Ed. 3 i 4, 1988
Hawking, S. W.:	HISTÒRIA DEL TEMPS	Crítica, 1989
Djian, P.:	MALEIDA HISTÒRIA	La Magrana, 1989
Pons, M.:	LES AUS	Edicions, 62, 1988
Santandreu, J.:	LA PASSIÓ DEL JUST: DESCALÇ AL CARRERÓ DE LES SERPS	Teix 1988
Gomar, R.:	DONATO 2, 27	Ed. 3 i 4, 1988
Sorribas, S.:	L'ONZE DE SETEMBRE	Barcanova, 1989
Serra, A.:	RIP, SENYOR MOSQUEIRO	La Magrana, 1989
Oliver, M.A.:	ANTÍPODES	La Magrana, 1989
Porcel, B.:	EL MISTERI DE L'ALZINAR	Edicions, 62, 1988
Espriu, S.:	LA PELL DE BRAU	Edicions, 62, 1989
Darwin, Ch.:	L'ORIGEN DE LES ESPÈCIES	Ed. 62 / Dip. de Barcelona, 1988
García Márquez, G.:	EL GENERAL EN SU LABERINTO	Mondadori, 1989
Benet, J.:	EN LA PENUMBRA	Alfaguara, 1989
Tyler, A.:	EL TURISTA ACCIDENTAL	Lumen, 1989
Hammett, D.:	UN HOMBRE LLAMADO SPADE	Debate, 1989
Zambrano, M.:	NOTAS DE UN MÉTODO	Mondadori, 1989
Sting/J.P. Dutilleux	AMAZONA. LA LUCHA POR LA VIDA	Debate-Circ. 1989
Grandes, A.:	LA EDADES DE LULÚ	Tusquets, 1989
Aparicio, J.P.:	RETRATOS DE AMBIGU	Destino, 1989
Revel, J-F.:	EL CONOCIMIENTO INÚTIL	Planeta, 1989
Múñoz Molina, A.:	BELTENEBROS	Seix Barral, 1989

DIPUTATS EUROPEUS

Composició de les taules

Fou necessari convocar un ple extraordinari per elegir, per sorteig, els membres que hauran de constituir les taules electorals per a les eleccions a diputats europeus que se celebraran el proper 15 de juny. Els titulars de les taules roman-gueren així:

Taula del Consultori

President: Maria Pocoví Pocoví
1er. Vocal: Catalina Pizà Fornés
2on. Vocal: Joan Barceló Mayol

Taula A dels baixos de l'Ajuntament

President: Andreu Genovart Orell
1er. Vocal: Cristòfol Estarellas Pizà
2on. Vocal: Jaume Alcover Verger

Taula B dels baixos de l'Ajuntament

President: Coloma Roca Arbona
1er. Vocal: Gabriel Mateu Socias
2on. Vocal: Miquela Nicolau Fullana

PRIMER DE MAIG

Els actes que enguany se celebraren amb motiu del 1er. de Maig foren tal volta més lluïts que anys passats. Ja el vespre anterior, a plaça, hi hagué ball de bot (enguany queia en diumenge) i el dilluns (1er. de Maig), organitzada com els anys passats per l'Ajuntament, es féu una excursió a la Colònia de Sant Pere, a la qual hi participaren 110 persones, amb dos autocars. També es visità Betlem i Es Caló. A la nit, a Can Tomeu, els grups polítics PSOE i PSM conjuntament convidaren, i es feren crides, als seus afiliats i simpatitzants, a un refresc amb motiu de la festa del treball. I com a final, a plaça, la Banda de Música ofería el ja habitual concert.

INAUGURACIÓ D'UN NOU BAR

L'horabaixa del mateix primer de maig, s'inaugurava un nou bar-restaurant a la vila: Bar Ca Na Magdalena. Hi acudiren nombroses persones. Està ubicat a l'entrada del poble, concretament en el carrer Palma número 194 (ja prop del camp de futbol).

CURS DE FLABIOL

Després d'una inscripció de 22 persones de diferents edats i sexe, el passat 4 de maig començà un curs de flabiol

S'hauria d'aconseguir que tots els edificis del poble fossin encertats d'acord amb una normativa urbanística que enlairi un conjunt harmoniós

organitzat pel Patronat Local de Música. Es varen haver de satisfer 7.000 pessetes de quota, de les quals els socis del Patronat en deixaren d'abonar 2.000, subvencionades per aquesta entitat.

Les classes es donen els dijous a vespre i s'allargaran fins al mes d'agost. Vendrà a ser una bona font que nodrirà la parella de xeremies i flabiol, els quals podran acompanyar els Cossiers.

S'espera que el proper curs s'organitzi un altre curs per tocar xeremies.

INFRACCIÓ URBANÍSTICA

Fou motiu de molts de comentaris de tota mena la denúncia urbanística del bar-restaurant Es Dau per haver edificat sobre els sis metres de zona reservada per a jardins a l'avinguda Es Dau.

I si ho féu un, ¿per què no l'altre? I així fou. Un veïnat aixecà una paret al costat, amb les mateixes condicions i... ja veurem què passarà!

Mentrestant l'Ajuntament es veu obligat a fer complir les Normes Subsidiàries. Els regidors de l'oposició ja ho havien denunciat en altres ocasions. No es pot concedir autorització ni manco edificar sense tenir-la. La polèmica no manca i ara potser se'n destapin d'al-

tres, de construccions parcial o totalment il·legals.

SOCIETAT DE CAÇADORS

Sopar de Germanor

Com cada any, a la fi de la temporada, la Societat de Caçadors va celebrar la despedida de la campanya. Amb aquest motiu, socis i simpatitzants es reuniren en un sopar de germanor el passat 24 de maig en un restaurant de Sant Joan. El tema de la convocatòria era aquest: "Vos esperam, és la festa de tots".

DEFICIENT SERVEI DE TELEFÒNICA I ELECTRICITAT

Durant el passat mes de maig foren massa freqüents els dies que el poble romangué aïllat telefònicament. No es podia emetre ni rebre cap cridada: ni de Montuiri a fora, ni de fora, aquí.

Per altra part, com si s'haguessin posat d'acord, el servei d'electricitat ha faltat en diverses ocasions, i els enfadaments tampoc han mancat.

Tant una com altra deficiència han causat molèsties grosses. La gent protesta però tot continua igual, no s'hi posa el remei adient.

Molts de projectes municipals en aire

Alguns d'ells
necessitaran
vàries legislatures

Des d'un temps relativament llarg es parla dels nombrosos projectes que té en marxa el nostre Ajuntament. I la gent es pregunta: ¿Fins quan seran projectes? ¿Quan es duran a la realitat? Fins i tot n'hi ha —els més pessimistes— que diuen: "Els nostres ulls no els veuran acabats".

Convé tenir present que les realitzacions abans han de passar pel camí dels projectes, si es que no es vol travelar, i que les coses no es fan en un dia.

Per a poder oferir als nostres lectors una informació tan exacta com sia possible, hem realitzat una investigació, hem demanat que ens facilitassin les dades actuals sobre la situació dels projectes. I els resultats de les nostres averiguacions foren aquests:

L'AVINGUDA ES DAU

Sobre el projecte d'enllaçar l'Avinguda Es Dau amb Es Molinar, actualment s'estan redactant unes noves bases per al concurs d'idees, conjuntament amb el Col·legi d'Arquitectes.

Està projectat començar l'ampliació del menjador de Ca Ses Monges abans d'acabar l'any 1989; però la construcció de la residència per a la 3a. Edat no serà a curt plaç

Hauràn de passar molts d'anys
per poder veure realitzats
tots els actuals

S'espera que aquestes bases estiguin redactades a mitjan juny i aleshores es podran inscriure els concursants. No hi ha dubte que es tracta d'una empresa interessant i el projecte abarcarà conjuntament Es Molinar i Es Dau. Si les bases s'han canviades és, naturalment, per a poder enllaçar-ho tot. No cal dir que el projecte guanyador serà el que es durà endavant.

RESIDÈNCIA TERCERA EDAT

El projecte per a poder disposar d'una residència per a la Tercera Edat, on hi puguin viure, estava fonamentat en la compra de l'edifici de Ca Ses Monges, cosa ja aconseguida. Però ara manca la segona part, convertir l'edifici en residència; i això no serà a curt plaç. El que sí, ara com ara, està previst és que abans de finalitzar l'any 1989 s'ampliï el menjador.

Les darreres realitats són la d'haver-se comprat una furgoneta més grossa que l'anterior per a cobrir les actuals necessitats; l'ampliació del servei domèstic de neteja i atenció a les persones neces-

sitades o impedides, així com haver-se iniciat el servei d'assistència social.

SON FORNÉS

Enguany no està prevista cap excavació, en canvi per a l'any 1990 s'hi destinaran uns dos milions de pessetes per a excavació i ampliació de la zona restaurada. Com saben els qui han visitat el poblat prehistòric, resten molts de metres per excavar i els treballs es fan molt lentament.

La perspectiva és que la ruta turística d'Es Molinar serà la primera que es farà, en canvi la de Son Fornés haurà d'esperar per a més endavant.

INDÚSTRIES I NOUS LLOCS DE FEINA

Actualment es troba en període de construcció el restaurant de Sa Farinera i s'espera que dins poc temps comencin les obres del bar restaurant i centre comercial d'els creuers. També s'està construint la fàbrica d'espuma, s'ha obert una nova carnisseria i un bar. Tot això durà com a conseqüència la creació de nous llocs de feina, encara que creim que la definitiva solució perquè gran nombre de montuïrers no se n'hagin d'anar a cercar treball fora del poble, no la tenim. Aquestes realitzacions pal·liaran un poc el problema, però no el solucionaran definitivament.

FIRA I FESTES

Pel poble s'havia rumorejat que enguany hi hauria novetats respecte a les festes i a la fira. Hem pogut comprovar que no hi ha cap projecte en aquest sentit. Així és que tant les festes de Sant Bartomeu com Sa Fira pròxima, es realitzaran d'una manera semblant a les de l'any passat, sense innovacions que meresquin ressaltar.

pal·liarà un poc
el problema dels
llocs de feina

ELS VESTUARIS D'ES REVOLT

Hom tenia la convicció que abans d'acabar la temporada futbolística ja s'haurien inaugurats els nous vestuaris d'Es Revolt. Però no haurà estat així. En aquests moments està projectat que la seva inauguració oficial coincideixi amb la del torneig de la llum d'enguany. Pel de l'any passat féu molta falta; ens hem d'alegrar de poder-hi comptar pel XVII Torneig. I, naturalment, per a la propera i successives competicions esportives.

LA PISCINA

S'ha avançat poc en les gestions, per a la construcció de la nova piscina d'Es Revolt, motiu pel qual és encara lluny una futura realització. Les diligències es troben, si no en un punt mort, sí en el mateix lloc on estaven la darrera vegada que en parlàrem des d'aquestes pàgines.

MOLÍ DES FRARET

En el darrer número de BOÑA PAU l'Ajuntament informava de l'expedient d'expropiació dels terrenys d'Es Moli des Fraret per a destinar-los a usos docents.

Encara no està feta l'ocupació ni data assenyalada per a fer-la. La quantitat que l'Ajuntament n'haurà d'abonar no se sap perquè el jutge encara no ha dictaminat el justipreu.

Una vegada a disposició de l'Ajuntament, la primera tasca que es realitzarà serà la de reformar el que hi ha actualment.

Almanco hauran de passar dos anys perquè es puguin iniciar les activitats docents d'escola-taller d'oficis, i això es farà mitjançant un conveni amb el Ministeri d'Educació i Ciència.

El Molí des Fraret actualment està en un lamentable estat d'abandonament. L'Ajuntament està disposat a reconstruir-lo abans de dedicar-lo a escola-taller

ALTRES PROJECTES

L'enllumenat del Cementeri, del qual ja se n'havia parlat en altres ocasions, ja s'ha començat i dins pocs dies s'espera que finalitzi.

És molt possible que el projecte de bombeig de les aigües brutes estigui enllestit pel setembre o octubre pròxims, de tal manera que la depuradora pugui recollir totes les aigües brutes.

El començament de les obres del nou edifici de la Creu Roja està previst que sia pel proper se-

tembre. Així se solucionaran les deficiències detectades en l'actual.

* * *

Aquesta fou la informació que poguérem recollir pel que fa referència als projectes municipals.

Ara toca al lector la seva valoració. Conseqüències, cadascú pot treure'n les que cregui. Naturalment unes seran pessimistes i altres optimistes. Però, indefectiblement, el temps serà el jutge infalible, que no s'equivoca.

Onofre Arbona

Els siurells d'ahir i d'avui

Mai mancaven a les fires de Mallorca aquelles gracioses joguetes de fang, fetes per mans enginyoses d'uns menestrals, que alternaven aquesta tasca amb la de la fabricació d'olles, plats i altres elements de test.

A l'hora de comprar-ne, Montuïri no n'era una excepció, encara que els nostres avantpassats no ens hi induïen quan érem petits. I això era perquè generalment duraven poc; els siurells morien a bocins després d'una inoportuna caiguda. Els més sortats romanien damunt el canterano o enfora de l'abast dels allotots. A algunes cases n'hi ha que han estat venturosos i han arribat fins als nostres dies.

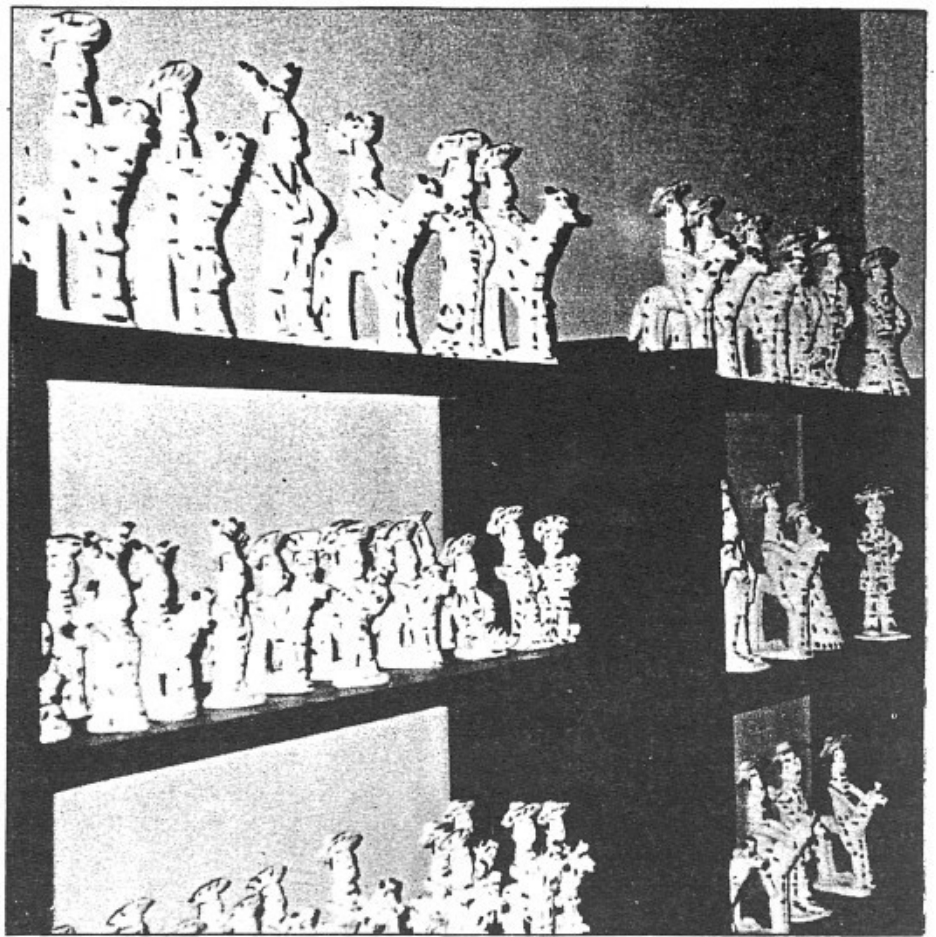
LA SEVA FABRICACIÓ

Però a Mallorca encara continuen fent-se, sobretot als voltants de Pòrtol i a Sa Cabaneta. La seva elaboració suposa pocs elements i no molt de lloc: fang, calç, un forn i un poc de pintura vermella, verda i blava. Són poques les persones que han heretat aquesta senzilla tradició de dedicar-se a manejar els pocs ormeigs indispensables.

El fabricant agafa una petita quantitat de fang al qual li dona forma després de varies premudes servint-se sols dels seus dits. Quan el fang es té a punt és l'hora de fer la "sola", peça plana que aguanta la figura. La majora d'elements —inclòs l'imprescindible xiulet o "pito"— es fan per separat. Llavors s'uneixen amb fang mateix, fins arribar a la configuració final. Després les cou, les emblanquina amb un bany de calç i finalment les acaba amb una sèrie de pinzellades ràpides i escampades.

FIGURES VARIADES

N'hi ha de moltes formes. Les més tradicionals són figures humanes: un home dret amb un bastó a la mà, muntat damunt un cavall o un bou, llaurant, etc. Una dona dreta, de cintura fina i falda acampanada amb una panera o una gerra al braç, etc. Ambdues figures duen un capell d'ala ampla. Aquests

MALGRAT ELS ORÍGENS DEL SIURELLS SIEN DESCONEGUTS, TOT UN MÓN VARIAT DE PERSONATGES —BOUS, CAVALLERS, DIMONIS, DAMES...— S'UNEIXEN EN UNA ARTESARIA TAN HUMIL COM FANTÀSTICA, QUE ENS TRASLLADA AL TEMPS DEL MITE, A L'ÈPOCA DEL "AIXÒ ERA I NO ERA..."

siurells són coneguts com "sa jaia", "es cavaller", "s'ofèrent", "es nan", "es gegant", etc.

Unes altres figures representen animals, com un bou, un cavall, un indiote, un ase, etc. I finalment trobam figures imaginàries, com moltes classes de dimonis, ases amb ales, indiots damunt un cavall amb cap de ca, moneies i altres animals imaginaris. Aquestes formes són degudes al desig —fa temps— d'emparentar-los amb figures aràbigues, fenícies i gregues molt parescudes.

Des dels voltants de l'any 1930 els tipus de siurells augmenten amb avions, motos, i finalment n'apareixen fins i tot amb les populars figures del "Quixot i Sanxo", de futbolistes, toterers, "bois scouts" i altres.

Els siurells es troben generalment, des del segle passat, a totes les fires i festes dels pobles de Mallorca. A Montuïri no mancaven per les festes de Sant Bartomeu, d'Es Puig i per Sa Fira. Aleshores es compraven com a joguetes per als nins, i des de fa poc, com objectes de decoració.

És per això que avui es pot assegurar que el costum dels siurells és una tradició perduda, ja que són pocs els nins i allotots que es veuen pels carrers durant les festes, fent sonar, gojosos, la figura o jogueta de fang que han comprat. S'inclinen generalment per altres objectes, sobretot pels darrers que han sortit nous. Els siurells ja no omplen les seves pretensions.

O. Arbona

CONCURS LITERARI - ARTÍSTIC

Per a aquesta darrera sortida del curs que ara s'acaba hem triat cinc cartes, representatives d'una joventut en flor, dirigides al batle de Montuïri, per exposar-li les preocupacions, desitjos, problemes... però, sobretot les ganes que Montuïri disposi de les instal·lacions esportives indispensables per poder gaudir d'elles i no tenir enveja als pobles veïnats.

Senyor batle:

Amb molt de gust li escric aquesta carta, sobretot per proposar-li un parell de problemes que hi ha pel nostre poble.

Com que a la gent jove li fa molta il·lusió una piscina, li volia demanar això: que es fes en Es Dau o allà on sia.

Un altre punt, és el de les aigües brutes que ens contaminen els pous.

També crec que seria interessant demanar-li que ens posassin una cabina de telèfon a cada cap de poble; una a ca ses monges i l'altra a la part de les escoles; així, si en la nit hi hagués qualque cosa de nou, la gent que no té telèfon a ca seva, podria cridar el metge, la guàrdia civil, els seus familiars, etc.

També trob que us hauríeu de cuidar un poc més que en els bars del poble no es venguessin licors ni res d'alcohol als allotjaments menors d'edat perquè els diumenges a vespre en veus qualcun que pareix que va un poc moix. Amb aquest fet donam una mala imatge, perquè per un parell ens inclouen a tots.

També trob que les gonxadores del parc d'Es Dau s'haurien de canviar, perquè si et vas a gronxar, no saps com has de posar-te.

Francisca Bauzá Mayol

* * * * *

Senyor Batle:

Montuïri és un poblet d'un 2.500 habitants. Nosaltres, els montuïrers, tenim un talaiot, cosa que a altres pobles no tenen i nosaltres n'estam ben satisfets.

A Montuïri s'han trobat restes dels homes talaiòtics amb els qual s'hi podria haver fet un museu; ara ja no perquè no es troben tantes coses.

Molta gent, almenys jo, pens que podrien posar una piscina o un poliesportiu i així en l'estiu fer-hi natació i anar-hi a nedar.

Els gronxadors del Dau podrien pintar-los i posar-ne més, sobretot els "columpios". Estic satisfeta dels "cestos" nous que tenen rodes i no haver de dur el "cesto" gros o petit a mà, perquè pesa més. La pista asfaltada ha estat una

bona feina, ja que si cauen no es fan tant de mal com a les escoles.

Xerrant d'escoles, les de Montuïri estan fetes un desastre! Totes les classes tenen cruïes i estan mal pintades, pareix que fa cinquanta anys que no han pintat

M'agradaria que un pic per setmana o dos vinguessin unes màquinetes per fer net, d'aquelles que tenen una granera a baix, però això val molts de doblers...

Miquel Nicolau

* * * * *

Senyor Batle:

Montuïri és un poble des Pla normal i corrent com tots els altres, encara que a mi m'agrada molt. El que més m'agrada és el talaiot de Son Fornés i la plaça amb l'església.

Trob que els molins del Molinar i la resta del Patrimoni Artístic s'han de conservar, restaurar-los, ja que de qualque manera és la nostra història.

També haurien de fer una piscina, ja que fa molts d'anys que diuen que en faran una i encara podem esperar.

Trob que ha estat molt bé fer el Local Jove; ens reünim allà, escoltam música, veim una pel·lícula. La renovació de la pista del Dau ha anat bé, ja que ara està en millors condicions, i la gent que ve a veure un partit s'hi troba més a gust que abans.

També m'agrada molt que qualque diumenge facin boleros a plaça.

Les excursions que organitza l'Ajuntament m'agraden, ja que van a uns llocs molt bonics de Mallorca, encara que la del 1er. de maig no anàs molt bé, ja que va ploure, em va agradar. A més de les excursions del dia 1 de maig, trob que se n'haurien de fer més.

Catalina Amengual Tomàs

* * * * *

Senyor Batle:

M'agradaria que per l'estiu fessin una piscina, que hi hagués classes de natació i quan no n'hi fessin hi podríem anar a nedar sense pagar, a unes hores determinades, ja que estaria la piscina al nostre poble, Montuïri.

*Podríem
haver triat
qualsevol
concurser
però hem
elegit en
Rafel Alcover,
bon deportista,
per la seva
desgràcia
d'haver-se
lesionat
a un peu
i no haver
pogut disputar
les jornades
finals dels
campionats
que participava*

També m'agradaria que per als altres arreglassin Es Dau, que posassin "columpios" nous i pintassin el tobogan i totes aquestes coses. També, com que hi ha tants de papers p'en terra i tot tirat, posar-hi papereres noves, ja que només n'hi ha dues de petites que tanmateix no serveixen perquè els papers surten pels forats.

Com que quasi tothom del poble o altra gent tiren els papers en terra, com papers de xiclets, dels gelats, ... podrien comprar una d'aquestes màquines o dues com les que hi ha a Ciutat, que es mengen la brutor, papers...

I no només tenir papereres pel Dau, sino per tot el poble de Montuïri; no cents de papereres, sinó una cada tres o quatre carrers i amb la màquina fer el poble net un pic a la setmana.

Així es veurà com volem el nostre poble, Montuïri.

Alicia Coe

* * * * *

Senyor Batle:

Trob que es Dau està molt bé, l'única cosa que manca és un porxo com a "San José", però és molt difícil de fer. Al local jove ja no hi va massa gent, ja l'han avorrit un poc; si hi posau coses noves, possiblement n'hi vendrà més.

També trob que a qualque lloc hi podrien fer una bona piscina de campionat, per exemple, a l'escola. També a l'escola hi podrien fer una pista de córrer, per entrenar-se, com a Campos.

Jo no sé perquè posau grava en els cantons, perquè molta de gent que va amb bicicleta ha caigut, inclús, jo mateix. I que fessin un bon pati, amb bastant d'espai, a l'escola.

Gabriel Mayol

Gabriel Cerdà Miralles arribà als cent anys

La gent de Montuïri no té notícia que mai altra persona del poble hagi arribat als cent anys. El fet que Gabriel Cerdà Miralles hi arribàs és ja motiu suficient per considerar-lo com a montuïrer que ha deixat petjada.

L'amo En Biel "Badia" nasqué a Montuïri dia 23 d'abril de 1877 dins una família de sis germans i tres germanes. Es va casar en primeres núpcies dia 2 de desembre de 1905 amb Antònia Vich i Trobat, i en segones amb Josepa Rosselló i Ripoll, dia 3 de novembre de 1963. Ell va morir dia 1 de juliol de 1977.

Els seus padrins eren de Manacor per part de la seva mare i de Montuïri els ascendents del seu pare. Cal esmentar que era nebot del P. Gabriel Miralles Pocoví, "Moliner", co-fundador de la Congregació de Missioners dels SS. CC., famós predicador y compositor de música sacra i profana; i de la germana d'aquest, Margalida, excel·lent professora de piano a la Puresa, a Palma, el segle passat.

NO VOLGUÉ ESSER CAPELLÀ

Quan tenia devers deu anys se n'anà al Seminari, però hi va estar poc temps. Un dia, don Miquel Maura, professor del Seminari i germà del polític Antoni Maura, l'agafà, i d'aquesta entrevista el mateix "Badia" contava això:

"Cerdanet, tu no vols ésser capellà?". Què em va haver dit...! i jo m'hi sentia! "Tu no vols ésser capellà! En es costat de ton pare (mon pare feia de ferrer) pots guanyar el cel més bé". Jo aleshores tenia de professor don Gabriel Llompart (qui va arribar a ser bisbe) i donava llatí, i em diu en es juliol: "Cerdà, no te presentis! Vés a fer ses vacances i vés a repàs en es teu poble, i llavors, en es setembre, ja te presentaràs". I vaig anar a repàs amb En Mateu "Collet", el qual va dir missa al cap de mig any. I mon pare li va dir: "I en Biel...? Jo em pens que no obri es llibres!" Res, res, me posaren a fer feina. devia tenir 14 o 15 anys.."

Del primer matrimoni tengueren dos fills: en Pere i na Jerònia. Del segon, cap.

L'any 1920 embarcà cap a Amèrica on hi va estar prop de quatre anys, quasi sempre malalt. L'operaren de "peritoni-

Mestre Biel "Badia", acompanyat de la seva esposa i fills, el dia del centenari rebé molts d'obsequis enmig de plaça. En aquest moment reb la "tarta" commemoratiua

tis", tengué un budell foradat, l'extra-munciaren i li digueren que tenia una probabilitat damunt mil de viure. Va estar a l'agonia un parell de vegades, i una d'aquestes, en què tenia molta set i no podia beure, el director de l'hospital digué: "Donau-li aigua, tanmateix s'ha de morir". Però... no fou així, si bé des d'aleshores va dur gaiato.

Tornat a Montuïri féu vida normal, feina per aquí i per allà. Els anys de la república l'Ajuntament li encarregava diferents feines, sobretot de tipus manual, anava a veure obres que es feinen o s'havien de fer, encàrrecs... En temps de la guerra civil ja era seixantí i les seves activitats minvaren.

A partir de 1971 s'organitzaren a Montuïri homenatges a la vellesa i ell ja participà a tots, fins a la mort, com el més vell del poble. En el primer ja tenia 94 anys. El seguia madò Catalina Garau Gomila "Rostida", de 93, però aquesta morí als 97 anys.

CENTENARI

Dia 24 d'abril de 1977, un dia després d'haver complit els cent, aprofitant que era diumenge, tot el poble li va retre l'homenatge que es mereixia, organitzat per l'Ajuntament i la Parròquia. La gent

va respondre com pertocava; possiblement el goig per la festa va superar el de Sant Bartomeu.

Coets, repicada de campanes, ofici solemne, festa a plaça, flors, obsequis diversos per "Mestre Biel" dels nins de l'escola, del Club Jovent, de l'Associació de veïns, Obra Cultural, Caixa de Pensions, Banca March, Delegació Provincial de Mutualitats i Ajuntament. Per altra part, actuaren els Cossiers i dimoni, hi hagué balls mallorquins, sonà la Banda de Música. I per acabar, un bon aperitiu per a tothom.

SEMBLANÇA

Tots el diaris publicaren una bona ressenya, d'entre els que transcrivim aquesta semblança:

"Eixut de cara i còrpora escardalenc, agosarat sense mida a l'hora de caminar i, sobretot, amb unes ganes rabioses de viure: així sou i heu estat mestre Biel. I per afegit i això tots ho agraiem, sabem que sou un gran estimador de la vila, de la nostra vila. Tant vos ha agradat que ja ho veis, sou arribat als cent anys. Cosa grossa de tot. Mai que sapiguem un montuïrer havia arribat a la centúria. I és que la nissaga de "Badies" i "Moliners" qualche cosa deu tenir que pugui enviar a porgar fum

L'Associació de la Tercera Edat celebrà el V aniversari

La commemoració del V Aniversari de l'Associació de la 3a. Edat fou extraordinària. La foto correspon a una de les moltes festes i celebracions que freqüentment celebren

grips mortífers, febres malignes i pestes grogues i de tot color. Ara, però, mestre "Badia", serà qüestió de fer el cap viu, sobretot mentre s'usi això d'estirar el potó. Donau guerra a la senyora de la Corbella i seguireu vivint amb il·lusió, amb l'esperança de tenir un Montuiri pròsper i civilitzat, estimador abrandat del que és propi, sigui la llengua, sigui el paisatge natural dels nostres sementers, boscos i garrigues, amb les herbes i plantes que s'hi congrien, sigui també el nostre paisatge urbà, amb les seves places, carrers i cases, amb el nom degut de cada cosa. Feis-ho així, mestre Biel, i noltros també vos prometem que mantindrem la flama ben alta a través dels anys. D'aquesta manera, podeu estar-ne segur, mai no morireu, perquè tots, a la fi, tots serem u" (*).

Però, dissortadament, foren molt pocs els dies que va sobreviure als cent anys: A conseqüència d'un lleuger accident sofert a ca seva, el varen haver d'intervenir quirúrgicament —operació que en si semblava senzilla—, de resultes de la qual el primer dia del mes de juliol —66 dies després de l'homenatge— es va acabar la centenària vida.

Onofre Arbona

* Publicat a "Última Hora" i firmat per Joan Miralles i Monserrat.

L'ANY 1983 ES DONAREN LES PRIMERES PASSES

Ja s'ha complert el V Aniversari de la constitució de l'Associació de la Tercera Edat a Montuiri. Aleshores la de la vila fou una de les pioneres de l'illa. Els treballs previs s'havien començat almanco, mig anys abans. Era el 3 de desembre de 1983 quan es va tenir una reunió convocada per les Comissions d'Acció Social i Econòmica de la Parròquia a la qual hi assistiren representants d'altres entitats amb la finalitat de començar a perfilar els estatuts i organització d'un club de la Tercera Edat i apuntalar bé els fonaments de la incipient organització. S'ha de fer constar el recolzament que hi aportaren el rector, Bartomeu Tauler i el president del Patronat Municipal, Joan Miralles Julià. Meintrestant les obres d'adaptació de Ca s'Escolà, perquè fos llar de la vellesa, ja estaven avançades.

Es va nomenar una comissió gestora, al cap de la qual hi figurava En Rafel Socias Miralles. El 21 de gener de 1984 es reunieren a la Parròquia un grup de persones majors i es va posar de manifest que una comissió redactava l'avantprojecte per a la constitució de l'Associació de la Tercera Edat a Montuiri. El fet era un presagi del bon camí emprès.

El 3 de febrer següent es va entregar l'esborrany a la Comissió Gestora i vuit dies després, a la Sala Mariana, es presentaven els estatuts a l'Assemblea General. El primer d'abril, al migdia, s'inaugurava Ca s'Escolà com a llar per a la Tercera Edat. Es féu festa; havia presidit l'ofici el vicari episcopal; tocà la banda de música i a la rectoria hi hagué berenar i refresc per a tothom. I el 26 d'agost següent, aprofitant l'avinentsa de la inauguració del Centre de Salut, sorgiren projectes, els quals foren participats a les autoritats autonòmiques que havien vingut, encaminats a poder aprofitar l'edifici —ja buit— de les Germanes de la Caritat, per a menjador i residència de la Tercera Edat.

Aquelles iniciatives es feren prest realitzat. Pel novembre d'aquell any la junta directiva de les Germanes de la Caritat cedia el local. I avui es pot gaudir dels resultats d'aquelles primeres gestions.

* * *

El 23 de maig passat celebraren el V aniversari amb una excursió a Ciutat: visitaren el Palau de l'Almudaina, la Seu, el Parlament, el parc de la mar; i de tornada passaren per s'Arenal, Bahía Azul i Lluçmajor.

Però on realment es va celebrar la festa commemorativa d'aquest aniversari fou en el restaurant "Brasilía", a la mateixa platja de Palma, on s'hi reuniren més de 200 persones i hi hagué un dinar "de campanetes". I en els postres parlaren el President de l'Associació, Rafel Socias, el batle, Joan A. Ramonell, i el President del C.I.M. Joan Verger.

Rafel Socias va recordar els primers cinc anys i ja parlà de projectes futurs; el Batle va alabar la "gran directiva de l'Associació" i el recolzament que ha tengut; i Joan Verger, després de dir que els anys no perdonen, va agrair el que s'ha fet per a l'Associació.

La festa acabà amb un bon ball a l'estil d'aquell temps, de quan els de la Tercera Edat tenien els anys que tenen els qui ara són joves. Es féu ver allò que diuen: "No hi ha temps que no torni". Almanco en el record.

O. Arbona

ES MOLÍ DES FRARET SERÀ ESCOLA - TALLER

Després d'una denúncia posada pels nous propietaris del Molí des Fraret perquè no els donaven permís per edificar, la Comissió Provincial d'Urbanisme atorgà la raó a l'Ajuntament, ja que aquest lloc sols pot ésser destinat, segons les Normes Subsidiàries, a usos públics. És per això que no va quedar altra alternativa que expropiar-lo per dedicar-lo a escola-taller, segons es confirmava a l'acta del ple extraordinari del 22 d'abril passat.

El jutge, si és que ja no ho ha fet, haurà d'estimar el preu; "després —deia el batle— es farà l'ocupació; l'arquitecte municipal redactarà el projecte de restauració i reforma, el qual s'espera que arribi als deu milions de pessetes, i finalment, el Molí des Fraret serà destinat a la funció que les Normes Subsidiàries havien previst: escola-taller per a l'aprenentatge de mestre de ferrer, picapedrer... La situació, al costat de les escoles, resulta inmillorable per a aquesta funció docent".

D'aquesta manera, una vegada haver expropiat aquest lloc, de poc més de mil metres quadrats, es donarà per finalitzat el llarg debat d'escrits, reunions, informes i acords, el qual començà el juny de l'any passat i no s'haurà acabat fins ara.

TRANSPORT ESCOLAR Deficiències del de Lluçmajor

Tant els pares com els mateixos alumnes que diàriament s'han de traslladar a Lluçmajor per a cursar els estudis de B.U.P. i Reforma estan queixosos del deficient servei en el transport. Retardaments, al·lots drets, manca de periodicitat..., problemes que s'han d'unir als que des de començament de curs sofreixen els de Baxillerat que arriben mitja hora abans allà; i com que està tancat, han d'esperar on poden.

Darrerament s'ha donat el cas que l'autocar era petit, no hi cabien tots, i han hagut de fer alguns viatges per a traslladar el alumnes des de Lluçmajor a Montuïri.

Enfadaments tant per part d'uns com dels altres implicats, pèrdua de temps i a l'acabament del curs encara no s'hi ha donat solució. Esperem que el curs vinent s'arreglin aquestes deficiències.

FEDERACIÓ DE MUNICIPIS

La constitució d'una federació de municipis a Mallorca està prevista per al proper 17 de juny. S'han enviat a tots els ajuntaments els estatuts provisionals perquè sien estudiats pels plenaris i posteriorment puguin adherir-s'hi.

Els principals objectius són els de defensa i promoció dels interessos gene-

rals, foment i defensa de l'autonomia dels municipis i consells insulars dins el contingut de l'Estatut d'Autonomia. També hi figura el foment i defensa de la llengua i cultura de les Balears, la manera de dur-se a terme els seus objectius, serveis, domiciliació, estructura, assemblees, votacions i vots, consell executiu, presidència, quotes, aportacions i tot el que es refereix a administració.

RODA DE PREMSA PSOE — PSM Denúncies d'obres il·legals

El dissabte dia 27 de maig, el PSOE i el PSM en una roda de premsa denunciaren irregularitats en obres de gran envergadura que a càrrec de l'empresa de construcció Joan A. Ramonell es duïen a terme.

Denuncien al batle d'indicis de prevaricació. "S'ha valgut del seu càrrec per dur a terme aquestes obres. També se l'acusa de mentir a l'Ajuntament com empresa constructura d'obres".

"A Son Moià, que és una zona forestal protegida, es contrueix obra de nova planta. El propietari és Maria A. Conterras. La sol·licitud està firmada pel propietari i pel batle com a mestre d'obres. Es demana adob interior i exterior de la caseta existent i construcció d'un aljub. S'ha denunciat que ni tan sols hi havia caseta".

A la roda de premsa, es continuà informant que "a Son Miró, que és zona rural, s'hi construeixen dues casetes de nova planta. Es considera una obra major, la qual necessita projecte tècnic i certificat d'edificabilitat de la finca. I aquests no el tenen. El propietari és Josef Sowinski i el constructor, el batle. S'havia demanat adob de banys, cuina i forrar de pedra la façana. S'hi han construït dos nous edificis de nova planta".

Finalment Pere Sampol va afegir: "Existeix el perill que en aquesta zona es consolidi un nou nucli de població, donades les construccions existents. Això suposaria greus conseqüències econòmiques per a l'Ajuntament per dotació de infraestructura".

Esperem que els denunciats donin la seva versió dels fets i aclaresquin aquestes denúncies d'irregularitats d'obres.

Dit i Fet.

CRÈDIT

RÀPID

BANCA MARCH

El batle i el president del futbol entrenen dos equips de futbol-sala del Col·legi

Pot ser que no passi a molts de llocs, però a Montuïri es dona la casualitat que el batle i el president del Club de Futbol prediquen esportivament, amb l'exemple, i entrenen dos equips de futbol-sala del

Col·legi Públic "Joan Mas i Verd".

Joan Antoni Ramonell, batle, dirigeix cada diumenge els nins de quart i Joan Verger Jaume, president, entrena els del cycle inicial.

Férem una xerrada amb el batle per eser l'entrenador de futbol-sala de 4rt. D'aquesta entrevista en traguérem aquestes retxes:

—¿Feis cap mena de lliga?

—Sí, una lliga escolar, on no compten els punts.

—¿Quin temps fa que els entrenau?

—Vaig començar a entrenar-los a primer, i fins ara, a quart.

—Quants de jugadors hi ha a l'equip?

—N'hi ha vuit: Toni Verger, Miquel Lladó, Joan Miralles, Jaume Ramonell, Pep Mateu, Andreu Vidal, Toni Mesquida i Miquel Cañellas.

—¿Teniu un quintet titular?

—No, sempre juguen tots, cada part els vaig canviant.

—¿Us agrada entrenar-los?

—Aquest és l'any que he passat més gust, ja que només hem perdut un partit.

—¿Duen interès, els jugadors?

—Sí, aquest és l'any que n'han duit més, també s'han conjuntat molt bé.

—¿Contra quins equips jugau?

—Sineu, Sant Joan, Montuïri 3er., Petra, Monti-Siòn de Porreres, Sant Jordi "A" i "B" i Algaida.

Joan Ramonell, entrena els al·lots de quart curs

Joan Verger, preparador dels alumnes del cycle inicial

—Entrenant els de quart, ¿no trobau que hi ha diferència amb els de tercer?

—N'hi ha bastant, d'un any a l'altre, llevat d'alguna excepció.

—¿Trobau que està bé que juguin amb els benjamins de futbol?

—Sí; jo trob que a partir de 4rt. ja han de jugar a futbol.

—¿Entrenau molts de dies?

—Els jugadors entrenen amb els benjamins els dimarts i dijous, i així jo ja no els he d'entrenar.

—¿Voleu dir alguna cosa més?

—Sols donar l'enhorabona als jugadors per la bona campanya que han fet.

* * *

Parlàrem després amb Joan Verger, preparador del cycle inicial.

—¿Feis cap mena de lliga?

—Sí; primer vam jugar una lliga de preescolar i ara en feim una de primera, amb Sant Jordi, Petra i Porreres.

—¿Heu entrenat altres equips de petits?

—He entrenat els de 4rt. i els de 2on.

—¿Quins jugadors teniu a la plantilla?

—Es bastant nombrosa. Són Joan Mateu, Josep Ma. Mas, Vicenç Sampol, Cristòfol Tous, Tomeu Verger, Joan Toni Ramonell, Francesc Serra, Aron Teixeira, Pere Febrer, Toni Ribas, Miquel Martorell, Pep Mulet i Miquel Nicolau.

—¿Quin temps fa que els entrenau?

—Ara fa dos anys.

—¿Teniu un quintet titular?

—Sí; com a porter, Vicenç Sampol; Josep Ma. Mas, com a defensa; Joan Mateu, com a mig, i Joan Toni Ramonell i Tomeu Verger com a davanters. Ells i Cristòfol Tous són els qui tenen més idea, però m'agrada que juguin tots.

—¿Vos agrada, entrenar-los?

—Pas molt de gust. He entrenat altres categories i aquesta és la que més m'agrada.

—¿Duen interès els jugadors?

—Interès, en duen; hi ha set o vuit jugadors que tenen futur.

—¿Entrenau molt?

—Entrenam els dijous, encara que jo sé que els hauria d'entrenar més, però tenc molta feina.

—¿Voleu afegir res més?

—Que pas molt de gust entrenant-los i m'agradaria seguir amb ells els anys vinents.

Jaume Alcover i Joan Collet

La pista des Dau és utilitzada freqüentment pel equips de futbol base i d'altres esports

El Montuïri no pogué classificar-se per a lligueta d'ascens a Tercera

F U T B O L

Resultats del mes de maig:

ALEVINS

Can Picafort, 3 - Montuïri, 1
Patronat, 2 - Montuïri, 1
Montuïri, 4 - Son Cladera, 0
Constància, 0 - Montuïri, 4
Montuïri, 7 - Xilvar, 1

INFANTILS

Montuïri, 6 - Ses Salines, 1
La Salle, 3 - Montuïri, 2
Porreres, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 1 - Algaida, 1

IPREFERENT

Montuïri, 2 - Escolar, 1

Pobre impressió va causar el conjunt de Capdepera, malgrat la seva classificació per a l'ascens a III divisió. Curt marcador.

Esporles, 4 - Montuïri, 1

Clara superioritat de l'Esporles que, de la mateixa manera que el Montuïri, es jugava la classificació.

Montuïri, 1 - Margaritense, 1

Resultat just, massiva assistència de margalidans, ja que l'equip necessitava la victòria. Aquest resultat va beneficiar el Soledat.

Els resultats d'aquests encontres, juntament al del partit dins la Victòria, han fet que el Montuïri es classificàs enmig de la taula i no pogués optar a la lligueta d'ascens a III divisió. Així va quedar la classificació final:

Maganova	38	27	4	7	72	28	58+18
Ferriolense	38	20	14	4	61	22	54+14
At.Rafal	38	22	6	10	73	44	50+12
P.Cristo	38	20	8	10	81	48	48+10
Cardessar	38	19	9	10	78	46	47+9
Escolar	38	18	10	10	53	41	46+8
Soledad	38	17	11	10	66	43	45+7
Esporles	38	18	9	11	60	43	45+7
Margaritense	38	16	12	10	60	42	44+6
Montuïri	38	18	7	13	71	58	43+5
La Victòria	38	11	15	12	47	49	37+3
Espanya	38	13	9	16	31	48	35-3
La Unió	38	15	4	19	50	66	34-4
Artá	38	13	7	18	58	76	33-5
Pollensa	38	11	10	17	52	70	32-6
Campos	38	9	11	18	41	49	29-9
Petra	38	9	9	20	45	60	27-11
Pto.Pollensa	38	8	5	25	30	61	21-17
Andraitx	38	6	8	24	40	89	20-18
Son Sardina	38	2	8	28	31	117	12-26

BÀSQUET FEMENÍ

MINI - BASQUET (Play off)

Montuïri, 12 - Pla de Na Tesa, 20
Montuïri, 27 - Sineu, 20
Santanyí, 26 - Montuïri, 11

INFANTILS (Play off)

St. Vicenç de Pau, 23 - Montuïri, 53
Perles Manacor, 38 - Montuïri, 30
Santa Mònica, 45 - Montuïri, 51
Montuïri, 80 - St. Vicenç de Pau, 32

CADET (Trofeu Rafel Coll)

Montuïri, 91 - Sant Josep B, 54
(Cal observar els 91 dels nostres)
Jovent, 47 - Montuïri, 53
Montuïri, 48 - Gabriel Alzamora, 35
Montuïri, 31 - Santanyí, 34
St. Josep B, 45 - Montuïri, 83
Montuïri, 53 - Jovent, 33
Gabriel Alzamora, 52 - Montuïri, 41

Ha acabat el torneig i han quedat campions de grup. Les finals es disputaran els dies 3 i 4 de juny contra els campions dels altres 3 grups.

CORREDURIA DE SEGUROS

GOMILA S.A.

SEGUROS
A PRECIOS REDUCIDOS

MONTUÏRI: Jaume II, 4 Tel. 64 60 43
PALMA: Pasaje Sta. Catalina de Siena, 2, Entlo. 2 C Tel. 72 27 36
MANACOR: Pl. Ramón Llull, 22 Tel. 55 13 56

PRECIOS SELECCION CONDUCTORES

MAYO 89

MARCA:	OBLIGATORIO	S.S.O.-R.C.-R.D.-OCUP.
Citroen AX TRE	21.670'	24.907'
Citroen BX 16 TRS.	25.342'	28.967'
Citroen BX 19 GT.	25.342'	28.967'
Citroen Visa Challenger.	19.749'	22.783'
Fiat 1.100	19.749'	22.783'
Fiat Regata 1.300 Especial.	21.670'	24.907'
Fiat Uno 45	19.749'	22.783'
Fiat Uno 70 SL 5p.	21.670'	24.907'
Ford Escort CL 1.400	21.670'	24.907'
Ford Escort GL 1.600	25.342'	28.967'
Ford Fiesta Ghia 1.100.	19.749'	22.783'
Ford Fiesta Trip 1.600 Diesel.	25.342'	28.967'
Opel Corsa 1.300 SR	21.670'	24.907'
Opel Kadett 1.300 City.	21.670'	24.907'
Opel Kadett 1.600 SR.	25.342'	28.967'
Peugeot 205 GR.	21.670'	24.907'
Peugeot 205 GT.	25.342'	28.967'
Peugeot 309 GL Profil.	21.670'	24.907'
Peugeot 405 GR.	25.342'	28.967'
Renault 11 GTS	21.670'	24.907'
Renault 11 GTX	25.342'	28.967'
Renault 19 GTX	25.342'	28.967'
Renault 21 GTS	25.342'	28.967'
Renault 5 TL	19.749'	22.783'
Renault 5 TX	21.670'	24.907'

CAMIONES Tara y Cargas - Transp. Propios

de 4 a 6 T.	80.750'	de 7 a 9 T.	85.583'
de 10 a 14 T.	89.623'	de 15 a 19 T.	94.287'
de 20 a 24 T.	100.792'	de 25 a 34 T.	113.778'

CICLOMOTORES:

hasta 49 c.c. .... 10.119'

MOTOCICLETAS:

hasta 75 c.c.	14.724'	de 75 a 150 c.c.	15.654'
de 150 a 300 c.c.	17.107'	de 350 a 500 c.c.	24.076'
de 500 a 750 c.c.	33.276'	de 750 c.c.	41.007'

TRACTORES:

Cualquier marca con remolque 7.187

AUTOMOVILES: Tienen que ser de uso particular.- Mayores de 23 años casados ó de 25 solteros.- Experiencia de conducción superior a 4 años.- No haber tenido ningún siniestro culpable en el último año.

DEMOGRAFIA**DIFUNTS**

Dia 28 Febrer 1989.- Sebastià Amengual Ribas, de 93 anys, casat. "Capsana"

Dia 4 Maig 1989.- Bartomeu Mudoy Santmartín, de 73 anys, casat. "Mudoi".

Dia 16 Maig 1989.- Antoni Munar Nicolau, de 76 anys, fadrí. "Ruberter".

Dia 25 Maig 1989.- Margalida Socias Sastre, de 79 anys, viuda. "Vermell".

MATRIMONI

Dia 20 Maig 1989.- Rafel Camps Llull amb Maria Lourdes Mas Cerdà.

25 anys enrera

Juny de 1964

ACCIDENTS

Desgraciadament el Juny de 1964 fou un mes plagat d'accidents. El jove de 29 anys, Rafel Mayol Mayol "de ca ets escolans", va morir dia 7 víctima d'un accident a la carretera de Porreres. També en va sofrir un altre, fent feina a una batadora, Jaume Martorell Miralles, a resultes del qual li varen haver d'amputar un braç. I Antoni Verd va caure des de damunt un remolc, mentre recollia les messes, i es va fracturar sis costelles.

NOCES D'ARGENT

JUNY 1964 - 1989

Bartomeu Mayol Jaume "Bello"
amb

Margalida Manera Trobat "Manera"
(13 Juny 1964)

Rafel Amengual Jaume "Figueral"
amb

Margalida Miralles Ribas "Xibava"
(22 Juny 1964)

Els felicitem per les seves noces d'argent
i els desitjam que puguin viure
molts d'anys plegats

DOS DITS DE SENY

Ara que estam en temps de primeres comunions, contem d'un allot que, quan li demanaren on l'havia de fer, va respondre: "A Ca'l Dimoni".

Un no sap si és cert o no, però és un botó de mostra de tot el muntatge que la societat ha anat creant entorn a certs esdeveniments de caràcter religiós, com són el baptisme, el matrimoni o la 1a. Comunió. La festa gastronòmica, els regals, els vestits, l'aflluència massiva de convidats, els reportatges fotogràfics o de vídeo, etc., s'han arribat a inflar tant, que podem dir que "pesa més sa corda que es bou".

Lo trist és que els primers perjudicats són els mateixos infants, que ja de petits aprenen a confondre lo purament social i comercial amb lo religiós. ¿A què ve donar tanta importància a la "primera" comunió, si per alguns serà també la "darrera"?

Si molta gent cerca excuses per "tirar sa casa per sa finestra", sense preocupar-se massa de la formació cristiana corresponent, ¿no seria hora de començar a pensar en fer una espècie de "primeres comunions per lo civil"?

JOCES DE PARAULES

Una vella seca, meca, cucurrutxada, sorda i cega, va tenir tres néts, secs, mecs, cucurrutxats, sords i cecs; ja que els fills de la vella seca, meca, cucurrutxada, sorda i cega, en varen ser secs, mecs, cucurrutxats, sords i cecs.

CONCURS LITERARI-ARTÍSTIC

Entrega de premis

En una data encara no assenyalada d'aquest mes de juny, es farà l'entrega de premis als participants.

S'avisarà en temps a les escoles

PLUVIOMETRE

Maig de 1989

Dia 13	10'90 litres m2.
" 22	0'50 " "
" 26	2'50 " "
Total	13'90 " "

QUINAR EN CASA**GREIXONERA D'AVELLANES****INGREDIENTS**

- 3/4 de litre de llet.
- 5 ous.
- 170 grs. de sucre.
- 170 grs. d'avellanes moltes.
- Un poc de mantega de vaca.

ELABORACIÓ

Dins una greixonera untada de mantega posar-hi bescuit ben esflorat. Mesclar tots els ingredients. Posar un poc de líquid damunt el bescuit perquè s'ameri i llavors abocar-ho tot. Es cou al bany Maria. No es gira.

Recepta de
Malen Cerdà de Anta

Gloses

Amb motiu d'un clauer que En Tomeu Tauler li regalà amb la imatge de la Mare de Déu de Montision

Aquest "llaveru" el tendré per mostrar-lo a tothom; agrair-lo, no sé com; però molt bé el guardaré, i a vostè el comanaré an aquesta imatge que té des Puig de Montision.

Al rellotge desbaratat del menjador de la Tercera Edat

Quin rellotge més hermós que per "adorno" gardau! Pereix que vos collonau de noltros, i no es dubtós. Enc que sigui molestós, voldria que es directors estassin un mes o dos amb ell en es mateix clau.

Miquel Massanet Parri

"PER UNA DIVERSIÓ SANA, CREATIVA I ECONÒMICA", LEMA DELS JOVES CRISTIANS DE POBLES

Amb el lema "Per una diversió sana, creativa i econòmica", el Moviment de Joves Cristians de Pobles —al qual hi pertany un grup de joves montuïrers— ha duit a terme al llarg de dos cursos una campanya sobre les diversions, campanya que es va cloure el 28 de maig a Felanitx i a la qual hi participaren els montuïrers integrats a dit Moviment. Els pobles del Pla i la Serra es concentraren a la nostra vila i des d'aquí, amb bicicleta anaren fins a Felanitx, després de fer un descans a Porreres. A les 12 participaren i animaren la celebració de la missa. El capvespre es féu una ginkama pel poble amb l'objectiu de conèixer-lo millor, cosa que va resultar molt divertida.

Amb motiu d'aquesta campanya s'ha publicat un fulletó en el que s'expliquen els objectius, resultats de les enquestes i altres activitats relacionades amb el món de la diversió.

Sembla que els joves estan molt satisfets i que han aconseguit el seu objectiu: passar-ho bé de manera econòmica i creativa.

PRIMERES COMUNIONS

El diumenge dia 11 de juny és el dia senyalat perquè un grup de nins i nines rebin per primera vegada el Cos de Crist.

L'Eucaristia se celebrarà a les 6 de l'horabaixa, a la parroquia, i serà radiada a través de Ràdio Murta. Aquest dia se suprimirà, com altres anys, la missa del Puig i la de les 9 del vespre.

TROBADA DE CONSELLS PARROQUIALS

Per dia 11 de juny, a Montis-Sion de Porreres, s'està programant una trobada de mem-

bres dels Consells Parroquials de la IV zona pastoral, a la qual pertany Montuïri.

La reunió començarà a las 10 del matí i acabarà amb el dinar. A més del treball per grups, hi haurà una ponència a càrrec de Miquel Gual i una Eucaristia.

MISSES JULIOL - AGOST

Tal com estava programat, el Consell Parroquial va ratificar la decisió de suprimir la missa de les 11'30 durant els mesos de juliol i agost. El motiu principal és l'escassa assistència durant els mesos forts d'estiu, en què la gent sol prendre "marxa" cap a la vorera de mar.

L'horari de les altres misses seguirà igual.

COL·LECTES ESPECIALS

Les dues darreres col·lectes especials celebrades a nivell diocesà donaren a Montuïri el següent resultat:

- Mallorca Missionera (30 abril): 67.000 pessetes.
- Càritas - Dia del Corpus (25 de maig): 67.770 pessetes.

DIRECTORI DELS SAGRAMENTS

A propòsit d'algunes consultes que ens han fet, reproduïm a continuació alguns paràgrafs de la "Normativa pràctica" sobre la celebració del matrimoni, que podeu trobar en el "Directorio Pastoral dels Sacraments" que es publicà l'any passat per a la nostra diòcesi de Mallorca:

"L'Eucaristia ve a culminar la celebració cristiana del matrimoni. Se celebrarà sempre que els novius la demanin i es pugui preveure una participació activa, conscient i fructuosa per part d'ells.

No se celebrarà l'Eucaristia quan els novius han deixat de participar-hi normalment, ni

tampoc quan els dos no hagin de combregar. En aquests casos se'ls ajudarà a valorar la celebració sacramental del matrimoni per si mateixa.

La celebració ha de ser pre-

parada pels novius conjunta-ment amb el prevere que beneirà la unió, i per les altres persones que hi vulguin participar amb diversos ministeris (lectors, cantors, etc.)".

